

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4 uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto	24 kron
za pol leta	12 „
za četrt leta	6 „
za en mesec	2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 600.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglaš

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

VABILO

na

redni občni zbor x x x x x in javni shod,

katerega priredi

politično društvo „Edinost“

v nedeljo, dne 2. novembra 1902.

ob 4. uri popoldne

v Sancin-Čemotovi dvorani v Škedenju.

VSPORED:

1. Nagovor predsednika;
2. Poročilo tajnika;
3. Poročilo blagajnika;
4. Volitev novega odbora;
5. O političnem položaju; poročila gosp. državni poslanec V. Spinčić.
6. Poročilo o političnem položaju v Trstu; poročila gosp. deželni poslanec dr. O. Rybář.
7. Eventualnosti.

Na obilno udeležbo vabi

ODBOR.

Srbsko-hrvatski spor.

II.

Bilo je že rečeno, da avtor brošure ne pripisuje samo veri vzroka srbsko-hrvatskemu sporu. Rim seveda se je trudil, da bi tudi ves Balkan pokatoličil; temu pa so se upirali nekatoliški naseljenici. Poslednje junaško delo Srbov je bilo v bitvi na Kosovem polju (1389). Osmani so bili tedaj močni; še le, ko je začela propadati Turčija, je začel Rim zopet delovati po balkanskih deželah. Vendar se je govorilo le: Tu so katoliki, tam so pravoslavni (Grki). Nasprotje kazati z besedami: Tu Hrvat, tu Srbe, — so začeli še le od 1830. Hrvatje so začeli rabiti katoličanstvo proti Srbom, najprej proti katoliškim Srbom.

Napačno bi bilo namreč misliti, da so Srbi samo pravoslavni; bilo jih je in jih je še tudi katoliških, danes pač že malo več. Hrvatski politiki so srbske katolike Hrvatili toliko lažje, odkar je propalo srbsko carstvo, in ko so srbski politiki izgubili narodno zavest. Sicer je narodna zavest še danes malo med katoliškimi kmeti po balkanskih zemljah. Danes je le peščica srbskih katolikov, ki so bolj ali manj naobraženi; te sovražijo, češ, da so podkupljeni.

PODLISTEK

129

MELITA.

Povest iz naše dobe.

Spisal Josip Evgen Tomić; prevedel Radi.

Drugi del.

XI.

Branimir res ni do sedaj ničesar čul o tem odnošaju mej Alfredom in Melito. Njemu se je g-dilo, kakor navadno ljudem, ki zadnji doznajajo za stvari, ki se njih tičejo najbližje.

Branimir je postal nasenkrat resen in se je globoko zamislil. Sedaj komaj so se mu odprle oči in je začel umevati mnogo tega, kar mu je bilo doslej nejasno in neumljivo. Sedaj mu je bilo jasno, od kod izvira ono hlinjenje, s katerim ga je ulovila v svoje mreže; tista hladnost in mrzlot nasproti njegovim osebi, nenaravna zopernost nasproti lastnemu detetu; ona sila, s katero se je oprijela kolesarskega športa — vse, vse je umel sedaj.

Srbi so nevoljni, da Hrvatje povdarjajo povsod svoje katoličanstvo; tako se neti sovraštvu, izlasti po malih mestih.

Hrvatski politiki povdarjajo sedaj svoje katoličanstvo, sedaj svoje svobodoljubje; oboje mora Srbe jeziti, ker vidijo, da se vsa to godi radi političnih interesov. Sicer pa se tudi srbski politiki vedejo tu pa tam nekako dvomljivo. Srbsko politiko vodijo pravoslavni Srbi. Pravoslavje je danes v nevarnosti v Bosni in Hercegovini, kjer se podpira katoliški življenj. Da bi se laže branili v pravoslavju, se naglašajo ozka zveza med srbstvom in pravoslavjem. Katoliški Srbi so nasproti takemu povdarjanju bolj mlačni, nikakor pa ne mohamedanci, ki so otok v srbskih zemljah. Nekdaj srbska masa katolikov je najbrže za vselej izgubljena za srbstvo.

Tuji življenji — igrajo važno ulogo v hrvatsko-srbskem sporu. Hrvatje očitajo Srbom nedostatek slovanskega čustva solidarnosti, bizantizem, machiavelizem in še drugo, ker se Srbi zlasti ob volilnih bojih vežejo s tujimi elementi. Na Hrvatskem in v Slavoniji so Srbi pogostoma zavezniki takozvane madjaronske vladne stranke (radikalni del Srbov pobijajo jednako silno Hrvate in Madjare), v Dalmaciji pa večkrat zavezniki Italijanov. Zatorej — pravijo Hrvatje — treba Srbe pobijati kakor Slovanom sovraženi življenj. Zlomili da so Srbi besedo tudi v tem, da so se v Dalmaciji odtrgali od poprejšnje »narodne stranke«, ki je stremila po združenju Dalmacije s Hrvatsko pa Slavonijo.

Srbi pa odgovarjajo na to: S strogo narodno hrvatskega stališča sti ogrska pa avstrijska vlada tuja, nehrvatska življenja. Kakor tuje gospodarstvo je treba smatrati tudi hrvatsko deželno vlado v Zagrebu, ker ni zavisa samo od Hrvatov, in ker je cesar, oziroma roma kralj de facto avstrijski cesar, oziroma ogrski kralj in le de nomine hrvatski kralj. On mora hrvatske interese podrežati interesom avstrijskim in ogrskim, ker so ti močnejši od Hrvatke. On da torej ni narodni hrvatski kralj in ni v takem razmerju do Hrvatov, kakor je n. pr. danski kralj z Danci. Ne more se tajiti, pravijo Srbi dalje, da ne bi Hrvatje dobivali opore za svojo politiko proti deželam, kjer bivajo Srbi, ker napredek srbskega življenja nasprotuje interesom Avstro-Ogrske. S tem, da se dajejo Hrvatje porabljeni od tujih vlad proti Srbom, se pogrešajo sami proti slovanski solidarnosti. Ako se torej Srbi tu pa tam združujejo s tujimi življenji, godi se to v hudi sili, vspričo katere morajo molčati argumenti slovanske solidarnosti. — A Hrvatje da se zagrešajo tudi s tem, da proganjajo Srbe zato, ker

Postalo mu je neznosno v bližini človeka, o katerem je bil sedaj trdno prepričan, da ima v lasti sree njegove žene, katero je on, kraj vseh njenih nerodnosti v zakonu, vendar neizrečno ljubil. Prestal je plesati in hlinil hud glavobol; poprosil je Elo in nje brata, naj gledata, da se dovrši čim prej zabava, ki ga ni mogla več zanimati, tem več pa ogorčati.

Komaj sedaj je opazil, kako Melita z Alfredom pleše — drugače, nego z njim in drugimi plesalci, kako se povsem drugače vede v razgovoru z njim, kako je sploh popolnoma premenjena v njegovi bližini. Taka ni bila ona, njegova zakonita žena, nikdar njim, o nobeni priliki njiju zakona; in s tem se je uveril popolnoma, da se je oženil z deklaro, kateri je sladko želo prve ljubezni ostalo globoko zabodeno v sreu.

Komaj okoli polnoči počela se je animirana družba pripravljati na odhod. Melita se je bila kakor dan, za prave kolesarje najlepši čas. Mirovniška družba je krenila

le-ti nočejo sprejeti Hrvatkega imena. Naj Hrvatje ostajajo v mejah, katere jim je določila zgodovina. Srbi ne morejo nič proti temu, da so te granice nekoliko tesne.

Na očitiranje, da so se Srbi odtrgali od poprejšnje narodne stranke v Dalmaciji, od govarjajo oni naslednje:

Srbi bi bili še ostali v narodni stranki, da niso Hrvatje začeli močnejše povdarjati svojega stališča, odkar jim je (1878) Bosna po Hercegovina postala soseska, in odkar so začeli misliti na pohrvačenje teh dežel. Vseled tega ni moglo biti več govora v narodni stranki, da hočejo vstvariti Veliko Hrvatsko, v kateri naj bi Srbi pa Hrvatje živeli kakor enakovredni sestavnideli, mirno drug poleg drugega; v kateri naj bi se torej določilo zakonito, da ima vsak Srb pravo, da se imenuje Srb in svoj jezik srbski, javno v uradu in šoli, da morejo rabiti srbsko pismo in danaj delajo jednako tudi gospodke v občenju s Srbi.* Namesto tega so začeli Hrvatje pripovedovati, da vsa zemlja, kjer bivajo Hrvatje in Srbi pomešani v različenem razmerju, je izključno hrvatska, da v uradu in šoli naj bo le hrvatski jezik, da vsakdo, ki prebiva v tej zemlji, se sme imenovati samo Hrvat. Porabljali da so vsakaterih zvijač, da bi se izognili imenu »srbski«** Tako ni čudo, da se Srbi branijo proti Hrvatom, ki so po številu in narodno-slovanski kulturi šibkejši od Srbov.

* Tudi zahtevajo Srbi, da naj se imenuje cerkev »srbsko-pravoslavna cerkev«, ne pa »grško-vstocna«, ker predstavlja ista nekdanjo grsko, sedaj posrbljeno cerkev.

Op. avt.

** V Hrvatski Slavoniji, kjer na 2.200.000 duš spada 750.000 za davke močnih Srbov, se v javnosti ne sme jezik imenovati drugače nego hrvatski. V Dalmaciji, kjer je med 500.000 duš 100.000 Srbov, imenujejo gospodke jezik tukisto »hrvatski« in le nevoljno srbsko-hrvatski ali pa tudi hrvatski ali »srbski«. Cerkev imenujejo »grško-vstocna«. V Bosni in Hercegovini je za domači katoliški življenj in za življenj, ki hoče biti katoliški, kakor tudi za priseljene »Hrvatke« ime »hrvatski«, za mohamedance in pravoslavne Srbe pa »bosnjski«, in za srbsko cerkev ne več »grška«, temveč »vstocno-pravoslavna« cerkev. Treba se je spominjati, da veljajo ta imena za jeden in isti jezik. Srb ne sme reči pred sodiščem, da bo govoril srbski. Takoj ga hrvatski sodnik »poučuje v geografiji« (v Bosni ga zaprejo kakor državni nevarnega). V Dalmaciji se vpiše v vojakih za »hrvatskega«, tudi če se je novinec imenoval Srba. Srbski otroci ne smejo trditi v šoli, da so srbski, ker imajo drugače sitnosti z učitelji. Zgodovine srbskega naroda ne uče v teh šolah; srbski otroci se morajo privaditi učiti svoje zgodovine. S kratka: »srbsko« na slovanskem jugu ni več moderno.

Op. avt.

prva domu, a kmalu za njimi gosti deli-dvorški. Melita in Ela nikakor nisti hoteli voziti se domov v udobni kočiji Branimirovi, ampak stli na svojih kolesih veselo zdrdrali naprej. Branimir in baron Hinko, brat Elin, sela sta sama v kočijo. Baron je bil strašno zaspan; zamotal se je v svoj široki plaidd in se kmalu udal bogo Morfeju. Zraven je sedel Branimir, bdeč in razburjen. Mislil je o svoji osodi, o onem, kaj ga še čaka v bližnji bodočnosti; morda strašnejše in groznejše stvari, nego so one, kar je doživel doslej. Vsa, kar je bilo, bi on še lahko prestal, bi se morda že udal v svoj položaj; ali, ako ga ona začena izdajati, ako se mu izneveri, okali njegovo pošteno ime, katero jej je dal....

Bilo mu je, kakor da mu pamet uhaja, da znori, da mora pokončati njo, ali sebe, ali oba vkup. Tu se je domislil sinčiča, svojega deteta, vse svoje radosti svojega prvega zaklada na svetu. Vihar v njegovem sreu se je začel nekoliko ublaževati; nežneje misli so mu obrlodovala dušo. Spomnil se je prvih

Hrvatje kakor politiki računajo na to, da jih na Dunaju in Budimpešti smatrajo za zanesljiveje, nego Srbe, in porablja to okolnost proti Srbom, kakor da ne bi bili tudi pravoslavni Srbi krvi prelivali za Hababurški dom. Tako se porablja Hrvatje kakor pijonirji za prodiranje Avstro-Ogrske na Balkanu***. Zato sodijo Srbi, da se Hrvatje zagrešajo proti slovanski solidarnosti, ker se dajejo uporabljati kakor orožje za neslovanske cilje, in to na škodo Srbstva. Ko bi Avstro-ogrška politika v prodiranju na zemlje s srbskim naseljenjem delovala v interesu Slovanstva, bi Srbi postopanja Hrvatov ne obojali. Prodiranje Avstro-ogrške na Balkanu škoduje srbskemu imenu v obče in nekatoliškemu posebe, krepí pa hrvatsko-katoliški življenj. Dokler se ne pokaže, da je avstro-ogrška politika na Balkanah pravična zahtevam Srbov v kulturnem, gospodarskem in političnem pogledu, morajo ostati Srbi nezakupni in pobijati vsakogar, ki pomaga taki politiki.

Ypsilon.

Politični pregled.

V Trstu, 28. oktobra 1902.

Državni zbor. — Zbornica poslancev — Nadaljevanje včerajšnjega brzojavnega poročila.

Zbornica je nadaljevala razpravo o štrajkih poljedelskih delavcev v Galiciji.

Posl. Daszynski (socialist) je dejal, da je vsem opozicijskimi strankam v dolžnost, baviti se obširno z gospodarskimi razmerami dveh milijonov galiških kmetov. Zatrjeval je, da je bila večina štrajkujočih kmetov maloruske narodnosti, nasproti njim pa so stali poljski veleposestniki. Radi tega so poslednji ta gospodarski boj spremenili tudi v narodni boj. Govornik je omenjal nadalje, da je poljsko časopisje, še predno je on govoril, pisalo, da se on, kakor Poljak, gotovo postavi na stran Malorusov v stvari štrajkov v Galiciji. — Govornik je povdarjal, da v razrednem boju stoji vedno na strani proletarijata nasproti kapitalu in naj pripadajo proletarci kateri koli narodnosti. Jaz ne napadam poljske uprave, dejal je govornik, ker je poljska, temveč radi tega, ker dovoljuje izkoriščanje ljudstva obeh narodnosti po velikih posestnikih.

Poljski posl. pa da se niso prav nič obotavljali obrniti se do nemške vlade gospoda Koerberja, tega zagriženega sovražnika poljskega naroda, s prošnjo, da se v Galiciji proglasi izjemno stanje.

*** Čeravno je hrvatsko ljudstvo ubogo, agitujejo hrvatski politiki z znatnimi sredstvi.

Op. avt.

dni svojega spoznanja z Melito, svoje žarke, nebrzdane ljubavi do nje, in prišlo mu je, da je moral jokati. Ia čutil je solze po obrazu...

Globoka žalost težka, kakor gora, legla mu je na sree.

XII.

Prihodnjega dne, rano zjutraj, ko je Melita še spala, odpeljal se je Branimir v Zagreb, odkoder se je zvečer vrnil, a ne sam. Pripeljal je seboj sinčiča z njegovo bono, a grof Orfej ponudil se je sam, da pojde istotako z njimi. Sam ni maral ostati v Deli-dvoru. Njegov unuk bil mu je nad vse; on se je zabaval z njim po več ur na dan. Pripeljali so se v dveh vozovih, a na tem, kjer je sedel grof Orfej, bil je bicikl Branimirovi, ki ga je često rabil, izlasti na svojem slovanskem imetju, ko je pregledaval nedogledna svoja zemljišča.

(Pride še.)

Govornik je nadalje ostro obsopal poljsko upravo in izkoriščevanje ljudstva po poljskih veleposestnikih. Slikal je žalostne razmere galicijskih kmetovalcev in je izjavil, da v Galiciji gotovo nastane socialna revolucija, ako veleposestniki ne opuste misli, da bi pozvali tjakaj iz drugih dežel 5000 poljedelskih delavcev.

Govornik je tudi dolžil poljsko plemstvo, da je skušalo nasčuvati poljske kmete proti maloruskim. Slednjič je predlagal, naj se izvoli odsek 25 členov, kateri ima preiskati žalostne gospodarske razmere v Galiciji.

Ministrski predsednik dr. Koerber je trdil, da so na razvoj dogodkov v Galiciji uplivali tudi politični motivi. Branil je postopanje vojakov in trdil, da so štrajkove izvrševali tudi nasilstva. Izjavil je, da se vlada nikakor ne more postaviti v boj proti narodu (Poljakom), ki seje vsaki priliki izkazoval svojevojni patriotizem in ki se nikoli ni oddaljil od ustavnega pota. Ako bo maloruski narod hodil po isti poti, mogel bo tudi on računati na zakonito podporo.

(Na to izjavo Koerberjevo hočemo jutri nekoliko reagirati.)

Ko je govoril še posl. Abrahamowicz, kateri je skušal pobiti izvajanja poslance Daszyskega, se je debata prekinila in odložilo nadaljevanje na prihodajo sejo.

Posl. Marchet (nemški naprednjak) je predložil interpelacijo, podpisano po zastopnikih vseh zborniških klubov, tičočo se carine na italijanska vina. Interpelant je zahteval, naj se o provizoričnem podaljšanju trgovinske pogodbe z Italijo uvozna carina na italijanska vina zviša od gl. 320 najmanj na gold. 12. Istočasno naj se preskrbi, da tudi vse druge države, ki uvažajo vino v našo državo, zaprosijo, da se z ozirom na vinsko klavzulo tudi carina na njih vina zniža na 12 gold.

V večerajšnji seji je bila prečitana tudi Spinčičeva interpelacija radi razprave proti škru. (Interpelacijo priobčimo doslovno prihodnji petek v številki za praznike. Op. ured.).

O položaju. Dunajski poročevalec »Politike« sodi, da v »tem mesecu« ne pride do velike debate o temeljnih načelih gosp. Koerberja. Torej — v tem tednu ne. Kakor vzroka temu navaja rečeni dopisnik razsežnost debate o štrajku poljedelskih delavcev v vzhodni Galiciji in pa okolnost, da bo rešiti še nekatere nujne predloge, katerih dotični predlagatelji (Nemci, prijatelji gospoda Koerberja) niso umaknili.

Ker češki poslanci nočejo vsprejeti temeljnih načel Koerberjevih za predlog sporazumljenju ob jezikovnem vprašanju, trudijo se baje na desnici zbratice, da bi našli drugačno podlago, na kateri bi bilo češkim poslancem omogočeno stopiti v pogajanja. Med drugim da je izdelan neki načrt jezikovnega zakona, ki naj bi služil kakor splošen okvir. Ta načrt obsega 6 paragrafov, ki se glase: § 1. Deželni jeziki v zmislu § 19 državnega osnovnega zakona so tisti jeziki, ki so v deželi navadni v enem kraljestev in dežel, zastopanih v državnem zboru. — § 2.: Kakor v deželi navadne je v zmislu zakona smatrati jezike tistih narodnosti, ki v dotičnem kraljestvu ali deželi tvorijo vsaj dvajsetino skupnega prebivalstva in bivajo poleg tega vsaj v eni občini kakor avtohtono prebivalstvo. — § 3.: Država se poslužuje na svojih funkcijah deželnega jezika. Deželni zakonodajci je pridržano, da izda pobližje predpise o rabi deželnih jezikov v uradu, šoli in javnem življenju, kakor sploh za izvedenje člena 19. državnih osnovnih zakonov. Dokler ne bodo izdani taki predpisi, mora skupna vlada izdati provizorične odredbe v zmislu navedenega člena XIX. — § 4.: Uravnava rabe jezikov v državnem zboru in na centralnih oblastih, kakor tudi v posamičnih strokah uprave, tičočih se vse države, spada v kompetenco državne zakonodaje, vendar pa bodi raba deželnih jezikov zagotovljena vsakemu državljanu v vsej istančni poti in tudi na omenjenih centralnih in upravnih organih. — § 5.: **Narodnost** je določiti po dopolnilnem ljudskem štetju po stanju kakor bo dne 31. decembra 1902. Vlada se pooblašča, da v tem pogledu izda potrebne predpise. Izdati je s posebnim zakonom kazensko pravna določila v preprečanje zlorab in vplivanja povodom ljudskega štetja. — § 6.: Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko

bo objavljen. Izvedenje se nalaga skupnemu ministerstvu.

Nekateri listi pišejo, da je dr. Koerber od zgoraj dobil nalog, naj gleda na vse načine, da pomiri Čeha. Ako je res dobil tak nalog, potem je to zanj ostra lekcija, iz katere more posneti, kako jo je zavozil, ko je nedavno temu tako izvalno govoril proti češkim poslancem in provociral debato, ki se prične te dni in bo gotovo visoko metala svoje valovje ter utegne podžgati strasti do najhujega.

Ali to ne bi bila jedina lekcija, ki jo je dobil g. Koerber te dni. Tudi njegovi poskusi, da bi Poljake izigral proti osamljenim Čehom — on jih je namreč hotel osamiti — so se menda temljito izjalovili. Lepe račune si je bil sestavil gospod Koerber! Čehi naj bi se razgreli do skrajnega, a potem naj bi si glave razbijali ob steno, katero bi tvorili Nemci s pomočjo Poljakov! Ali ni šlo. Tudi v Galiciji se je v noveje čase zgodilo marsikaj, s čemer morajo računati poljski poslanci — duhovi se vzdramljajo, zavest v duši naroda se je jeja vzbujati počasi — s tem morajo računati tudi mogočnejši, sicer jim utegne postati nevarno. Minoli so tisti časi, ko je bilo »kolo« v parlamentu visoko gori nad javnim mnenjem v deželi, ko so mogli galicijski poslanci barsantati z vsako vlado, ne da bi se morali bati kakega prigovora. Danes je že kontrola tu.

In ker je kontrola, se tudi novinstvo vidi siljeno govoriti energičneje tudi proti vladnemu zistemu. Tako je tudi sedaj — ko je glasoviti bivši minister Madeyski uprizoril svoj poskus, da bi prišlo do koalicije med Nemci in Poljaki. Vse veljavno novinstvo konstatuje, da se je poskus ponesrečil in obsoja Madeyskega. Celó »Slowo Polskie«, ki je sicer najraje vleklo na isti vrvi z »Neue Freie Presse«, je sedaj tako zlobno, da beleži dejstvo: »da za uresničenje poljsko-nemške koalicije so se trudili ljudje, ki imajo svoje prste v finančnih stvarih — ne najbolj čistih!«

Ker se je bila te dni raznesla vest, da bo skoro sledilo imenovanje novega ministra za pravosodje in ker so ljudje videli v pogovorih ministrskega predsednika Koerberja z nekdanjim finančnim ministrom drom. Steinbachom, je navstala govorica, da ta poslednji prevzame portfelj pravosodstva v ministerstvu Koerberjevem. No, danes se pa od merodavne strani oporeka tej vesti.

Nekoliko pripomb. V notici »O položaju« posnemljemo po praški »Politiki« neki načrt zakona, katerega baje krogi na desnici zbornice priporočajo za podlago urejenju jezikovnega vprašanja v državi.

Ta načrt zakona v obče ne bi bil nesimpatičen. Seveda moramo mi Jugoslavlani, se svojega stališča in ozirom na eksepcijonelne razmere v teh krajih, imeti raznih tehničnih pomislekov. N. pr. in posebno glede § 3, kjer se hoče deželni zakonodajci prepustiti uredbo rabe deželnih jezikov v zmislu člena XIX. osnovnega zakona. Ako hosti tu pri nas deželnozbornski večini izvajali rečeni člen o narodni enakopravnosti, potem pa že naredimo križ: kuhani in pečen smo! Seveda je rečenemu § 3 dobromišljen zaključek, ki naj podaja sredstvo proti onim deželnim zakonodajcem, ki bi ne kazale nobene volje za izvedenje narodne enakopravnosti. Ta zaključek pravi namreč, da dotlej, dokler deželna zakonodaja ne izda potrebnih predpisov za izvedenje § 19 osnovnih temeljnih zakonov, torej za izvedenje enakopravnosti v uradu, šoli in javnem življenju, naj veljajo provizorični predpisi, katere ima izdati skupna vlada v zmislu § 19. Vse lepo. Kaj pa, če bi bil slučajno na Dunaju zistem — kakor je n. pr. približno sedaj —, ki bo navezan na tiste mogote na kaki deželni zakonodajci, ki bodo trmasto kazali rožičke vsem splošnim zakonom o ravnopravnosti? Kaj, ko bi tisti zistem znal iskati in najti sredstev in poti v to, da bi se njega lastni provizorični predpisi v kaki deželi — rečimo v Trstu ali Istri — ne izvajali...! V tem pogledu imamo mi tu proslulih kričočih skušajev in izglede, kako se javni upravni organi znaajo spretno izogibati vrženju enakopravnosti tudi nasproti nam. Bivši namestnik Rinaldini je bil naravnost »velik« v tem pogledu. Vsako krivico, vsako nasilje proti nam in drugi narodnosti v prilog je znal kazati v luči korektnosti. Izlasti, ko je šlo za nacionalno-politična vprašanja, h katerim moramo pri nas, žal, prištevati tudi stvari, ki so drugod, kjer vladajo normalne razmere, le zgolj kulturne naravi —

je znal z najnedolžnejim obrazom mimoiti določila zakona in — služiti zistemu!

Žebelj na glavo pa je zadel § 5. Če se misli določiti gotov minimum števila duš z dosego pravice, ki naj jih uživajo »v deželi navadni jeziki«, je prvi in neizogibni ta, da se te duše seštejejo pravično, korektno in brez polit. tendence! Štetju bodi le ta namen, da konstatuje faktično številno razmerje med narodnostmi! Zato je tudi brezpogojno pritrditi določilo v tem §, da zadeni kazni onega, ki je povodom štetja zagrešil kako zlorabo, ali nasilje, ali sleparstvo! Z določilom, da naj vlada izvede novo štetje po stanju narodnostnega razmerja dne 31. decembra 1902, so sestavitelji večkrat omenjenega načrta jezikovnega zakona izrekli indirektno, da je operat štetja od leta 1900 instrument, ki je neraben in da štetje je po običajnem jeziku je le komodno sredstvo za one, ki hočejo narodnostne razmere — falzificirati!

Ali še jedno določilo k temu § bi nasvetovali mi, ker se nam zdi — zopet po vsakdanjih skušnjah — nujno potrebno. Mi bi menili, da kazni naj bi ne zadela samo onega, ki je zagrešil nasilje in sleparstvo, ampak tudi tiste javne organe, ki bi imeli skrbeti, da vsak taki dogodek pride res pod ostrino zakona, a nestore tega!

Slučaj posl. Breiterja. Huzarski častnik, ki je o nemirih v Galiciji poveljeval četo, skrbel za red, pozval je na dvoboj neodvisnega socialista poslance Breiterja, kateri je v parlamentu kritiziral postopanje huzarjev.

Posl. Breiter je izjavil, da ne vsprejme poziva na dvoboj, ker bi se s takim postopanjem kršila svoboda parlamentarne tribine.

Profesorji in politika. Povodom svojega umirovljenja je bil češki vseučiliščni profesor dr. Palaeky odlikovan redom železne krone. Te dni je bil rečeni profesor v avdi-jenciji pred cesarjem, da se zahvali na odlikovanju. O tej priliki je pripomnil cesar, da njemu je ljube, če se visoki šolski profesorji bavijo več z znanstvenim delovanjem, nego pa s politikom. Na sedanje stanje avstrijskih razmer da ni ostalo brez vpliva tisto prevladovanje delovanja in prizadevanj nekaterih profesorjev na političnem polju.

To sporočilo, ki je prinašajo »Plzensky listy«, nas sili, da zabeležimo dejstvo, da v nobenem narodu naše države ne silijo profesorji — izlasti pa srednješolski — v politiko tako, kakor v nemškem! A ne le to, ampak oni so tudi najrditeji. Dosedanje nestrpnosti in odurnosti v nastopanju nemških strank je prišlo v glavnem po zaslugi nemških profesorjev. Za dobe nemške obstrukcije so oni prednjačili v nasilju. Visokošolski profesor Pfersche (iz Prage) je n. pr. nekega dne v zbornici vihtel celó — nož, s katerim je pretil Čehom.

Če je torej cesar res opazil tako, ne more biti dvoma, na katero adresu so bile namenjene njegove besede.

Na Balkanu. Iz Macedonije se poroča, da se načelniki ustaje nahajajo blizu bolgarske meje, da bodo v slučaju potrebe mogli prestopiti na bolgarska tla.

Macedonski odbor je izdal novo proklamacijo, v kateri pozivlja vse Macedonce, naj zapustijo delo in zgrabijo za orožje. Zatrjuje se, da se ustaši že več dni bojujejo pri prelazu Kresna.

Včeraj se je v prestolnem govorom otvorilo bolgarske sobranje. Prestolni govor povdarja prijateljske odnose Bolgarije do drugih držav, posebno do Rusije in se spominja jubilejnih slavnosti na prelazu Šipka, katerih slavnosti so se udeležili tudi ruski veliki knez Nikolaj Nikolajevič in ruski general, kar dokazuje naklonjenost carja do Bolgarije.

Včeraj se je v Belemgradu zaključil kongres srbskih časnikarjev. Sklenilo se je, da v polemikah morajo izostati osebninapadi in da se ima spoštovati svetost družine. Predtala se je na kongresu tudi peticija Srbov iz Turčije, ki prosijo srbsko časopisje, naj poučuje javnost o trpljenju Srbov v Stari Srbiji in Macedoniji.

Tržaške vesti.

1785—1902. Danes so vzdignili po 117 letih kamen z nad glavnih vrat hiše št. 2 na trgu pred vojašnico. To hišo je kupila,

kakor znano, »Tržaška posojilnica in hranilnica«, da na istem prostoru sezida ponosno palačo: naš »Narodni dom«. Staro poslopje, ki je stalo nič manj nego 117 let in ki je takorekoč videlo tri stoletja, podirajo sedaj, da se napravi prostor za novo stavbo. Lepa doba to — koliko zanimivega se je zgodilo v tem času! Prvi lastnik te hiše je bil Vid Wolf, v čegar družini je ostala do leta 1825: potem je prešla v last rodbine De Rocco: na to je bil lastnik Angelj Hermann, potem Mihajl Colledan in slednjič: zadnja v vrsti lastnikov: — »Tržaška posojilnica in hranilnica« — ali bolj rečeno: narod naš na ozemlju tržaškem, ki bo imel tam svojo reprezentacijsko hišo: svoj dom, kjer se bo sredotočilo naše socialno življenje ter vsa naša narodna, kulturna in socialna stremjenja. Ponosna zgradba na trgu pred vojašnico bo najglasnejši protest proti vsem mahinacijam na štetvenih polah.

Tam nas brišejo, v resnici pa se le gibljemo. Prvo mora nehati prej ali slej, za drugo pa moramo skrbeti mi tudi nadalje.

† 1940. Pod tem naslovom piše »Slovenec«: Tega leta bodo čitali naši nasledniki — če si kedo izmed nas ohrani še zdrave kosti — po slovenskih listih, da so tržaški in okoličanski Slovenci izumrli. Še dobrih 38 let je usojeno torej tržaškim in okoličanskim Slovincem prebivati na tej grešni grudi ob obali Jadranskega morja — ob vseh 19. paragrafi temeljnih zakonov. In kako naj bi ne izumrli? Slovenskih šol jim nočejo dati, cerkve jim hočejo poitalijančiti, oblasti jih nočejo poznati! Lahki jih morajo iznaroditi, v tem mora podpirati Lahe o. kr. avstrijska vlada vsled pogodbe z Italijo — ti reveži nimajo nobenega goja za življenje, pa hoče, da bi se tu borili kakor predstaja Slovanstva ob obali sinje Adrije?! Tržaški »Piccolo« je priobčil danes vseh zadnjega ljudskega štetja v Trstu. Mi nočemo tu navajati, kako so šteli, navesti hočemo samo suhe številke. V zadnjih desetih letih padlo je po uradnem ljudskem štetju število tržaških in okoličanskih Slovencev od 204 odstotkov kar na 163 odstotkov. Ob prihodu ljudskem štetju l. 1910 najdejo Slovencev še 12 odstotkov, l. 1920. še 8, l. 1930. še 4 in l. 1940. — ne bo več nobenega Slovenca v Trstu in v okolici. »Piccolo« pravi, da so to statistiko sestavili vladni organi, ki so baje »vedno nasprotni Lahom«, da v Trstu in v Istri italijanstvo napreduje, Slovani da propadajo in da so že Italijani v večini v teh deželah. Italija je pa č lahko zadovoljna s svojimi zavveznicami Avstriji, ki jej tako dobro izpolnjuje dano obljubo, da hoče podpirati italijanski življenj po teh pokrajinah, ko jej vendar daje tako lepo spričevalo irredentovsko glasilo. Če smo pa zadovoljni mi Slovenci — to povemo, kadar bo bila naša ura. Lahki so poskočili v Trstu in okolici po tem štetju v zadnjih 10 letih od 738 odst., na 773, Nemci pa od 52 na 50 odstotkov. Tudi v Istri so Lahki poskočili v zadnjem desetletju od 38 odst. na 405, Hrvatje pa so padli od 453 na 425 odstotkov. V Istri pa so Nemci poskočili od 1905 odstotkov na 2106. Vsi so rasli, vsi so se množili, samo Slovenci in Hrvatje drvimmo na teh državnih papirjih v smrt. L. 1940. bo pomenjalo torej smrt tržaških Slovencev! Kako bo podpirala naša sl. vlada Lahe na škodo Slovencev, ko nas več ne bo, to naj skrbi ona! »Slovenske šole v Trstu!« — to naj bo slovenski odgovor na to prorokovanje, na to uradno — statistiko!!

Na mnoga vprašanja. ki nam prihajajo glede ljudskega štetja, oziroma na pojave opravičenega srda na grozni falzifikaciji faktičnih narodnostnih razmer, ne moremo mi za danes odgovoriti nič konkretnega. Zagotoviti pa moremo — če tudi nismo izrecno avtorizirani v to — da naše politično društvo gotovo ukrene vse, kar je sploh možno storiti v tem pogledu. Vsekako se bo razpravljalo o tem tudi na občnem zboru »Edinosti«. To bo prilika, ko bodo naši ljudje mogli govoriti v lice tudi našemu državnemu poslanec, gospodu Spinčiču. Že radi tega vprašanja samega bi bilo želeli velike udeležbe na zborovanju prihoda ne delje.

Konkretnega odgovora torej danes ne moremo dati nikakega, kako in kaj se ukrene v tem pogledu. Mnenje naš pa je nastopno: stranka, ki ima vsa sredstva in ves občinski aparat na razpolago, je rabila vse leto in mnogo tisočakov, predno je prikrojila zadnje ljudsko štetje tako, kakor se nam

kaže v ravnokar objavljenih rezultatih. Za to je naše uverjenje, da, dokler se ne spremeni sedanji vladni sistem, ki pušča gospodovni stranki popolnoma svobodno roko, mora biti naša glavna naloga ta, da vstrajno in energično delamo na narodnem polju in pazimo, da se naše ljudstvo vežba, da se utrja v samozavesti, in da politično dozoreva. Narod, ki se ni zapustil sam, ne propade. Zato se tudi mi, ako se ne zapustimo same, ne pogreznemo v valovju tujinstva. Časi se spreminjajo in tudi naše vnebovpijoče razmere ne morejo večno trpeti. Kako je bilo n. pr. nekdanj v Ljubljani, a danes je vendar malec drugače. Če so tam, v prestolnici, v sredini naroda, rabili toliko let ljute borbe, predao so zlomili gospodarstvo tujinstva, ali naj se žudimo potem, da je tu pri nas, kjer so še vse drugačne razmere, borba tako huda in težka? Ali obupavati nam ne treba radi tega. Če bomo delali, če se bomo utrjali v veri na svojo bodočnost, se tudi ohranimo! In če se ohranimo, pridejo tudi časi, ko nas ne bodo tako neusmiljeno pobijali na — ljudsko-štetenih polah.

Križev pot in — malomarnost. Pišejo nam: Kakov križev pot imamo mi tržaški Slovenci predno smo dosegli domovinske pravice v Trstu, naj služi v dokaz to, da je pisec teh vrstic vložil prvo prošnjo na tukajšnjem magistratu že 20. februarja 1901, a do danes nima še končne rešitve v rokah! Eno leto in osem mesecev je minolo, o končni rešitvi pa ni še nikakega znamenja! Najzadnja iznajdba našega »vrlega« magistrata je ona, ki se sklicuje na to, da je ta ali oni imel kakakega uda v svoje družine v mestni bolnišnici — pa bilo tudi za en sam dan! To smatra naš magistrat za redno, ali stalno milošino, o kateri govori novi zakon o domovinski pravici! Naš »preslavljeni« magistrat ve dobro, da mu tudi ta ne obvelja, kakor mu ni obveljalo toliko drugih, ali namen je dosežen že s tem, da zavlači končno rešitev, kar mu nosi tisoče in tisoče dobička! Zraven tega je tudi okolnost, da je na stotine prosilcev, ko je videlo, da noče biti nikdar konec tega križevga pots, ali pa iz malomarnosti — vrglo vse dokumente v koš ter tako opustilo nadaljevanje boja za dosego pravice, zagotovljene v imenovanem domovinskem zakonu!

Osobito so opustili nadaljnje iskanje domovinske pravice skoraj vsi oni, ki so prvotno prošnje uložili na laškem jeziku in sicer po raznih zakonitih pisačih, kateri zahtevajo za vsako novo prošnjo, oziroma priziv, novih kronie in tudi godinarčkov! Jaz zopet opozarjam vse one, ki so nad 10 let v Trstu in ki so že dosegli 34. leto starosti, naj zaupajo svoje prošnje za dosego domovinske pravice uradu, ki ga je ustanovilo naše politično društvo »Edinost« in ki se nahaja v »Delavskem podpornem društvu«. Ta urad bo s pomočjo naših gg. odvetnikov skrbel, da pridemo do naših pravic, in ne odneha, dokler ni prignal vsa stvar, ako treba, do najvišje instance. Da se pa ne poručje, da delam reklamo za omenjeni urad, moram izjaviti, da je meni pri srečanju le sreča našega naroda v prvi vrsti, v drugo pa želim, naj vlada pravica za vse. Ker je še mnogo našincev, ki niso še napravili nikake prošnje v dosego domovinske pravice (kar je po mojem menenju prava malomarnost), pozivljam vse, ki imajo pravico v to, naj se nemudoma zganijo in vložijo potrebne prošnje!

Naroden delavec.

V c. kr. akademijo zaupodabljačo umetnost sta sprejeta letos dva Slovenci: gosp. Gvidon Birolla in g. Karol Koželj.

Prošnja do poštnega ravnateljstva. Pišejo nam: Obračamo se do slavnega poštnega ravnateljstva, naj bi ustreglo nastopni resni potrebi.

Ulica Madonnina, šteje menda 42 števil, ulica del Boseo tudi blizu toliko, in v obližju so še tri manje ulice, ki vse skupaj nimajo kje blizu prilike za nakupovanje znamk in dopisnic in tudi nabiralnika za pisma. Po vse to morajo hoditi doli na Barriero.

Prosimo torej!

Jezikovno vprašanje na naših sodiših. Predvčerajšnjem se je vršila na tukajšnjem deželni sodišču razprava proti Antonu Boletu in Ivanu Zegi iz Koprive, ki je bil zanimiva oziroma na prakso tega sodišča v jezikovnem pogledu. Poročilo o tej ilustraciji, kako se na naših sodiših vrši princip enakopravnosti, prinesemo jutri.

Sreča v nesreči! Minolo noč se je menda nekdo nekoliko »zanoičil«. Ker pa je

pihala precej močna burja, je dotični romar na ravni ulici v sredini mesta prišel ob — kapo! To je bilo ob sedanji burji mala nezgoda! Sreča pa je zopet ta, da je isto kapo našel neki drugi ponočni romar, ki je bil tako pošten, da je kapo »depozitiral« v našem uradništvu, kjer je torej ista na razpolago nočnemu »ponesrečencu«! Sveda le proti primerni — odškodnini!

Iz pred naših sodišč. Dne 26. septembra po noči sta se na ulici Barriera sprla težaka Rihard Colognese in Ivan Petrič. Prepri se je kmalu spremenil v pretep in Colognese je Petriču zasadil nož v kost pod očesom s tako močjo, da so morali pozneje zdravniki nož s kleščami izvleči, ker ga nikakor ni bilo mogoče izvleči s prosto roko. Radi tega čina je odgovarjal Colognese včeraj pred tukajšnjim deželni sodiščem in je bil obsojen na 10 mesečno ječo.

17 letna deklica Ivana Kalčič je bila radi tatvine obsojena na 4-mesečno ječo.

Aleksander Neubauer, poznan med svojimi častitimi »kolegi« pod imenom »Mamario«, je bil tudi radi tatvine obsojen na 6-mesečno ječo. Soobtoženca, 14-letnega Cesarja Polaka (»Cuntar«), pa je sodni dvor oprostil radi pomanjkanja dokazov.

Dražbe premičnin. V četrtek, dne 30. okt. ob 10. uri predpoludne se bodo vsleci saredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Acquedotto št. 44, hišna oprava; v Kjadinu št. 454, glasovir (hiša Rauber); v ulici Canale št. 5, flanela; v ulici Ghenga št. 5. III. n., 1 buffette; v ulici Acquedotto št. 54.A, hišna oprava; v Vrdeli št. 974, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 9°2 ob 2. uri popoldne 12°5 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 772.3 — Danes plima ob 6.35 predp. in ob 5.54 pop.; oseka ob 0.17 predpoludne in ob 11.56 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

Zopet samo laško in nemško! Ravnateljstvo kaznilnice v Gradški razpisuje dve službi pomožnih paznikov. Razpisuje pa samo v nemškem in laškem jeziku. Ne oziraje se na načelo enakopravnosti, moremo reči, da je ravnateljstvo v protislovju samo s saboj. V razpisu zahteva poznanje obeh deželni jezikov, torej slovenščine in italijanščine, razpis pa naslovlja (poleg Italijanov) na — Nemce!

Mari meni, da je ljudij, ki znajo slovenski in italijanski, najlaglje najti — med Nemci?!

Nesreča v kamnolomu. Jožefu Simončiču se je zavalil v kamnolomu v Dolu pri Gabrijah velik kamen na noge in ga poškodoval tako močno, da so ga morali prepeljati v goriško bolnišnico usmiljenih bratov.

Zadušila se je v gnojnici. Mala deklica Ema Marušič iz Vrtojbe se je igrala sama na dvorišču domače hiše. Ne ve se, kako je padla revica v gnojnice. Domači so jej sicer kmalu pritekli na pomoč ter jo izvlekli iz gnojnice, ali vsejedno je deklica kmalu potem izdahnila svojo dušo.

Vesti iz Kranjske.

Ponesrečen davčni oficijal. »Narod« piše: Poročali smo, da se je davčni oficijal g. J. Dirich nedavno ponesrečil blizu Postojne in se mu je zlomila noga. — Dne 23. t. m. je zopet nastopil svojo službo v Litiji, dne 26. t. m. pa je tako nesrečno stopil, da se mu je noga zopet zlomila. Prenesli so ga na njegovo stanovanje.

Na čast načelniku ljubljanskega poštnega urada. g. Šorliju, ki je sedaj postal tudi de facto načelnik, so priredili gg. poštni uradni predvčeraj lep slavnosten večer. Gg. uradniki so s tem pokazali, da vedo ceniti zasluge g. načelnika, pod katerega spretnim vodstvom se je urad toliko povzdignil. Prvi slavnostni govornik je bil gosp. viši komisar Hummel iz Trsta, ki je zastopal tržaško direkcijo. Drugi slavnostni govornik, g. Ivan Podgornik, je imenom svojih kolegov napiljal g. slavljenca.

Vesti iz Štajerske.

Deželnozborna volitve. Vesti o volitvah volilnih mož so ugodne. Slovenska stranka je zmagala na večini jako nevarnih točkah. Tako n. pr. v St. Ilju. Posebno razveseljuje je zmaga v Tebarjih, kjer se je

bilo nemškutarjem iz Štari in nekaterim odpadnikom posrečilo, da se o zadnjih občinskih volitvah dobili občino v roke. Sedaj pa je mnogo istih kmetov, ki so se bili dali zadajče zapeljati, iz lastne volje glasovalo s slovensko stranko in so pripomogli le tej do sijajne zmage. Isti kmetje so tudi zatrjevali narodnim ljudem, da hočejo o prihodnjih občinskih volitvah izbrisati svoj madež.

Hvalevredno je tudi, da se slovenska stranka zanima tudi za volitve v skupinah mest in trgov, da-si za sedaj ni mnogo nade do zmage. Nič ne de! Enkrat treba energično začeti, če hočemo kedaj dobiti tudi te mandate v svoje roke. Za začetek pomenjajo tudi primerne manjšine velik moralen uspeh. Minole sobote je bil volilen shod v Sevnici, v nedeljo pa v Brežicah.

Predstavil se je volilem slov. kandidat g. dr. Karlovšek iz Celja, razvil program ter pojasnil, kako velikanske važnosti je, da pridejo vsi volilci na volišče ter s tem pokazejo nasprotnikom, kakor tudi vladi, koliko je v štajarskih mestih in trgih slovenskega življa in kaka krivica se Slovincem godi, da se jih o tolikem številu popolnoma prezira, oziroma, da nimajo nikakršnega zastopnika v deželni zboru. Na obeh shodih so vsi navzoči volilci soglasno in z navdušenjem izrekli za kandidaturu dr. Karlovškovo. — G. dr. Karlovšek hoče se predstaviti volilem v vseh devetih volilnih okrajih. Tako je bilo včeraj zaupno posvetovanje v Vojniku, danes je v Laškem trgu, dalje volilni shod v Gornjem gradu, jutri, dne 31. t. m. v Ljubnem in Mozirju, dne 2. novembra v Žaleu in dne 4. novembra veliko zborovanje v Celju.

Tako treba, da se duhovi vzdramijo. Potem bo trebalo le vstrajnega, doslednega in požrtvovalnega delovanja in stvari se bodo razvijale dalje tem gotoveje, ker imajo korenike v narodu! Pred rastlino, ki temelji v teh tleh, se mora, prej ali slej, umakniti eksotična, umetno in nasilno negovana rastlina ptujega gospodstva!

Nezgoda na železnici. Dne 18. t. m. je povozil vlak pri Slov. Bistrici delavca Meles, ki je šel po progi domov. — Ponesrečenec je bil hudo ranjen na desni roki ter so mu morali levo nogo odrezati.

Zopet nova nemška realka. Župan v Kaitelfeldu je dobil naznanilo, da se v tem okraju leta 1903. otvori nova realka. Nemei dobivajo povsod šole, če jih je treba ali ne, samo če jih zahtevajo. Štajarski Slovenci pa so po svojih trgih tako potrebni obrtnih in strokovnih šol, a vlada nam jih ne da! To je taka krivica, da že v nebo vpije.

Razne vesti.

Taka je njihova »kultura«! Tam doli v Italiji namreč. Kar so ti ljudje že izbruhali na Hrvate povodom Tomaseove slavnosti — to gre čez vsako mero. V najlepši luči kaže laško kulturo znan list »Capitan Fracassa«, ki piše: »Telegram, ki ga je poslalo mesto Florenca v Šibenik, ni obsežalo nikakih političnih namigovanj, amak le izraze spoštovanja za slavnostnega junaka in njega rojstno mesto. Neki hrvatski lopov, ki po muhah slučajja opravlja posel poslanca za Šibenik, se je drznil odgovoriti na ta način uljudnosti z jako nedostojnim pismom, v katerem Tomasea proglašja za Slovana in se — če tudi ni to izrecno rečeno — odklanja vse demonstracije za velikega apostola italijanske jedinstvenosti. Župan v Florenci je že odgovoril dostojanstveno, ko zavrača nesramnosti tega najslabšega vseh žrečev loja. Nič ne bi trebalo pridolajati k temu, le da moramo hrvatskemu narodu izreči svoje najgloblje sožalje, ker v njega naročju ekzistira prostaška bestija, ki jih obrekuje in vzbuja misel, da so Hrvatje še vedno tista podrejena bitja, katera so naši očetje poznali v svojo nesrečo in jih v svojo slavo — spokali iz Italije!«

Pa ne mislite, da je to kakov zakoten list, ki piše tako, ampak je to oficijozen list, glasilo vlade v Rimu. K temu šopku evetja iz vrta »culture« pridodaja »Agramer Tagblatt«: Da se v oficijoznem italijanskem listu sme ubirati takov ton pouličnih pobalnov, to je gotovo sramotilno osvetljenje kulture, s katero se tam toliko bahajo. Kar pa se dostaje »ven metanja«, bi sedeli mi še danes v Italiji, da je bilo to odvisano le od Italijanov. Se »slavo« smo torej ravno tam, kakor z — avito colturo.

Brzojavna poročila.

Državni zbor.

DUNAJ 29. (B.) — Zbornica poslancev. — Posl. Breiter in tovariši so interpellirali radi upora kaznjencev v kaznilnici mesta Lvova.

Interpelantje povdarjajo, da po soglasnih izjavah priči so vzroki uporu v slabi hrani in v poojstrevanju kazni disciplinarnim potom, ter zahtevajo, naj se odpošlje eden uradnikov ministerstva za pravosodje, ki naj preišče in odpravi nepristojnosti.

Posl. Iro, Peschka in tovariši so interpellirali radi stališča, katero je zavzel minister za poljedelstvo v zadnji seji gospodske zbornice nasproti zakonu o trgovini na termine.

Interpelantje vprašujejo, da-li se je to zgodilo v sporazumljenju se skupno vlado, ali pa je to le zasebna izjava ministra za poljedelstvo. Ako je prvo resnično, vprašujejo, kako je to sedanje vedenje vlade možno spraviti v soglasje z opetovanimi zahtevami ministrskega predsednika, da bo delal na to, da od zbornice poslancev sklenjeni načrt čim prej postane zakon?

Na to je zbornica nadaljevala razpravo o nujnih predlogih, tičočih se štrajka poljedelskih delavcev v Galiciji. Začel je govoriti posl. Kos.

Potovanje Chamberlaina v južno Afriko.

LONDON 29. (B.) Kralj Edvard je izrazil željo, da bi se Chamberlain na kaki vojni ladiji vozil v južno Afriko. Admiraliteta je določila v to križarja »Goodhope«, katerega je podarila državni vladi kapska kolonija.

LONDON 29. (B.) »Daily Chronicle« javlja: Vsled vesti o potovanju Chamberlaina v južno Afriko, so imeli voditelji Burov včeraj posvetovanje in so sklenili, da zahteve Burov sestavijo v spisu, katerega izroče Chamberlainu.

Razpravljali so tudi o vprašanju, ali naj Buri izvole odbor, ki naj bi hkratu s Chamberlainom potoval po južni Afriki.

Burski generali v Evropi.

LONDON 29. (B.) Kakor javlja »Standard«, se voditeljem Burov, Kruitingerju, Joubertu in Foucheu v Cambridgeu ni posrečilo dobiti dvorane za drugo predavanje. Za to so se sinoči povrnili v London. Oci pa ne pripisujejo nobene važnosti temu dogodku v Cambridgeu.

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadrage v Gorici (Solkan) vpisane zadrage z omejenim poročtvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario) št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zjamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, moderni sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno.

Proti

kašlju, grlobolu, hripavosti, kataru, upadanju glasu, itd. itd.

zahtevajte vedno

Prendinijeve pastilje.

Čudovit učinek pri pevolh, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd.

Dobivajo se v skatljicah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.

Skatljica stane 60 stotink.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

TOVARNA: ZALOGA:

Via Tesa, vogal Piazza Rosario št. 2

Via Limitana in Via Riberge št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbor: tapetarij, srecal in stik. Izvršnje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI KNJIGI KASTONI IN PRAVNO

Predmeti postavio se na pa obrod ali železnico franko

